

Aan de woordvoerders cultuur en woordvoerders VWS
In de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Amsterdam, 19 april 2024

Geachte Kamerleden,

Op donderdag 25 april aanstaande spreekt u tijdens uw [commissiedebat OCW en VWS](#) over mentale gezondheid van jongeren en studenten. Ten behoeve van uw debat geven wij als Arts in Health Nederland, Nationale Jeugd Coalitie en Kunsten '92 u een aantal suggesties mee, omdat kunst en cultuur bewezen positieve effecten hebben op de mentale en fysieke gezondheid.

Cultuur en gezondheid

De druk op de gezondheidszorg blijft groeien. Inzet van kunst en cultuur kunnen een preventieve werking hebben en kosten besparen. Daarom verdienen kunst en cultuur een prominente plaats in de gezondheidszorg: het bewezen effect van kunst op de algemene gezondheid wordt in Nederland nog te weinig ingezet. Kort geleden is de whitepaper '[Arts in health in Nederland](#)' gelanceerd, dat de huidige stand van zaken rond de toepassing van kunst en cultuur in onze gezondheidszorg verkent en een toekomstagenda biedt. De betekenis van kunst en cultuur in relatie tot zorg is driedelig: 1) kunst heeft meerwaarde voor de patiënt, 2) kunst en cultuur kunnen bijdragen aan de cultuurverandering in de zorg, en 3) via kunst en cultuur kunnen zorginstellingen personeel langer aan zich binden, omdat het de weerbaarheid en vitaliteit van medewerkers kan vergroten. Kunst en zorg kunnen huidige en toekomstige uitdagingen in de gezondheidszorg het hoofd bieden, zoals vele praktijken op het snijvlak van cultuur en zorg/welzijn laten zien. Zo wijst onderzoek bijvoorbeeld uit dat dansen of een museumbezoek niet alleen plezierig en inspirerend is, maar ook aantoonbare voordelen heeft voor de gezondheid.

Aanpakken mentale gezondheid via kunst en cultuur

Veel kinderen, jongeren en volwassenen beleven plezier aan kunstbeoefening in de vrije tijd. Cultuurparticipatie geeft uiting aan het mens-zijn, zorgt voor maatschappelijke binding en draagt bij aan welzijn en mentale gezondheid, zoals ook blijkt uit het onderzoek [Handreiking prestatiedruk en stress onder studenten in het hoger onderwijs. Handvatten en tips voor studenten, het onderwijs en de maatschappij als geheel](#) dat u bespreekt. Dit onderzoek schrijft ook bij het handelingsperspectief: 'Wissel af in activiteiten die je aanbiedt en houd hierbij rekening met wat studenten nodig hebben. Bied begeleiding niet alleen in de vorm van praten aan, maar verbind er ook activiteiten aan, zoals schilderen, sporten of theater. Werk daarbij ook samen met verenigingen en lokale initiatieven' (pagina 18).

Er zijn verschillende instrumenten vanuit cultuur en de gezondheidssector die mentale problemen van jongeren en anderen kunnen verlichten, zoals kunstparticipatie, positieve gezondheidsbenadering, en vaktherapie. In al deze benaderingen bieden professionals die zijn opgeleid om welzijn te ondersteunen een "...veilige, ondersteunende en compassievolle aanwezigheid", gecombineerd met het plezier en de inspiratie van creativiteit. ([Arts in health in Nederland: een nationale agenda](#), pagina 19).

Integrale samenwerking bevorderen

Onderzoek laat zien dat kunst en cultuur verlichtend kunnen zijn voor de mentale gezondheid van jongeren. Het ministerie van OCW financiert projecten op het snijvlak van cultuur en zorg/welzijn via het Fonds voor Cultuurparticipatie met de regeling [Samen cultuurmaken](#), momenteel verlengd tot 31 mei 2024; deze gaat vanaf 2025 op in 'co-creatie'. Financiering van dit soort activiteiten is nu alleen kortdurend. Juist de samenwerking tussen domeinen en departementen komt ten goede aan de gezonde ontwikkeling van jongeren. Dat vraagt om krachtenbundelingen ten aanzien van dit gezamenlijke belang van zorg, welzijn en cultuur.

Structurele oplossing

Een structurele oplossing om mentale gezondheid van jongeren te bevorderen kan liggen in het opnemen van kunst en cultuur in beleid van gezondheidszorg en welzijnswerk. Daarnaast in het verbreden en versterken van samenwerking tussen de culturele en creatieve sector, gezondheidszorg, welzijn, verzekeraars en in het ombuigen van projectfinanciering voor instrumenten ombuigen naar structurele financiering.

U kunt de minister van OCW en de staatssecretaris van VWS vragen of zij open staan om de werking van cultuur voor gezondheid te erkennen en deze structureel onderdeel te maken van de gezondheidsfinanciering, en daarbij beleid integraal vorm te geven.

In de Schijnwerpers

Deze voorstellen worden onderschreven door het onderzoek '[In de Schijnwerpers, Groeipotentie voor de culturele sector door bijdragen aan maatschappelijke opgaven](#)', dat uw Kamer afgelopen jaar heeft laten uitvoeren. Op verschillende manieren draagt de culturele en creatieve sector bij aan oplossingen voor maatschappelijke opgaven waar ons land voor staat, zoals die van de gezondheidszorg in het algemeen en mentale gezondheid van jongeren in het bijzonder. In de Schijnwerpers laat zien dat er sprake is van nog veel onbenut potentieel voor de culturele en creatieve sector, die wij graag benut zouden zien.

Te allen tijde zijn wij bereid om uw vragen of opmerkingen naar aanleiding van deze brief te beantwoorden. Wij wensen u een vruchtbaar debat.

Met vriendelijke groet,

Arts in Health Nederland

Nationale Jeugd Coalitie

Kunsten '92

Namens dezen,

Astrid Weij, directeur Kunsten '92